

SUDSKA HRONIKA: SLUCAJ MILOSEVIC

Author: [Mirko Klarin](#)

Svedocenja otkrivaju taktiku kojoj su pribegavale srpske snage prilikom deportovanja Kosovskih Albanaca

Za prve cetiri nedelje sudjenja Milosevicu, optuzba je izlozila otprilike polovinu dokaznog materijala koji se odnosi na deportaciju kosovskih Albanaca tokom proleca 1999.

Dvanaestoro od 14 svedoka optuzbe - koliko ih se za sada ukupno pojavilo - opisalo je okolnosti pod kojima su napustili svoja sela i gradove u martu 1999., kako bi izbegli u Albaniju, Makedoniju ili Crnu Goru.

Iznosenje dokaza vezanih za deportacije moglo bi potrajati do kraja ovog meseca, buduci da je optuzba najavila da ce njihova nasilnost, sistematicnost i siroka rasprostranjenost biti dokazane svedocenjem ljudi sa ukupno 24 kosovske lokacije.

Prema dosadasnjim svedocenjima ocedidaca i zrtava deportacija, postojala su dva obrasca ili metoda pomocu kojih su se kosovski Albanci prisiljavali da napuste vlastite domove. Metod primenjivan u selima razlikovao se od onoga koji je koristen u gradovima.

Sela su, po recima svedoka optuzbe, najpre opkoljavana i granatirana. Potom bi u njih usle vojska i policija, spaljujuci kuce, ubijajuci izvestan broj ljudi, te primoravajuci ostale da napuste svoje naseobine i upute se u pravcu granice.

U gradovima bi pak vojne i policijske jedinice isle od kuce do kuce, prisiljavajuci ljude da se prikljuce izbeglickim konvojima ili upute u pravcu koncentracionih punktova, gde su ih cekali autobusi, kamioni ili vozovi. Za to vreme, spaljivane su i pljackane kuce i ubijani oni koji su odbili da se svemu tome bespogovorno pokore.

Protekle su nedelje trojica svedoka - Hasan Pruti (advokat iz Djakovice), Kamil Sabani (ucitelj iz Zegre) i Sabit Kadriu (predsednik Veca za ljudska prava i slobode iz Vucitrna) - potvrdila primenu ovakvog "recepta" za deportaciju.

Nastavljajuci sa praksom od prethodne tri nedelje, Milosevic je unakrsno ispitivanje koristio za poricanje tvrdnji svedoka o vojnom i policijskom nasilju, ukazujući na to da su oni svoja sela i gradove dobrovoljno napustili zbog straha od bombardovanja NATO i jer su se zatekli u "ratnoj zoni" - izmedju srpske vojske i policije s jedne, i Oslobojilacke vojske Kosova (OVK) s druge strane.

Svedoci bi odgovarali da se "nisu plasili NATO bombi", nego da su ih smatrali resenjem koje ce dovesti do osamostaljanja Kosova. Izjavljivali su gotovo bez izuzetka da "nista ne znaju" o vojnim ili teroristickim aktivnostima OVK za vreme ili nakon dogadjaja koji su pobrojani u optuznici.

Sva ta svedocenja - a pogotovo ona koja su dali aktivisti organizacija za ljudska prava, ne samo Kadriu, nego i Halit Barani - bila bi mozda ubedljivija da su svedoci dozvolili makar mogucnost da su snage OVK takodje krsile ljudska prava i cinile ratne zlocine. Hasko tuzilastvo povelu je istragu protiv izvesnih lidera OVK, a zbog zlocina koji su pocinjani nad nealbanskim stanovnistvom na Kosovu.

Svedocenje Sabita Kadriua bilo je narocito vazno, zbog toga sto se tom prilikom pokazalo da nasilje na

Kosovu nije otpocelo s vazdusnim napadima NATO, 24. marta 1999. Kao rukovodilac lokalnog veca za ljudska prava, Kadriu je nadgledao oblast Vucitrna - gde su srpska vojska i policija izvele napade na OVK tokom 1998. - te je dokumentovao zlocine pocinjene nad albanskim civilima.

Kadriu je rekao da su, nakon sto je OVK pocetkom 1998. "prosirila svoje aktivnosti i na oblast Drenice", srpska vojska i policija potkraj februara i pocetkom marta izvele "niz koordiniranih akcija" u toj oblasti, narocito oko sela Kirez i Likosina.

Kadriu tvrdi da je - prilikom obilaska te oblasti neposredno po okoncanju vojne akcije - u Likosini pronasao tela 12 clanova porodice Ahmeti, a u Prekazima cak 63 tela clanova porodice Jasari.

Upravo tada su se pojavili i prvi masovniji pokreti stanovnistva, jer je vise od 4,000 seljana iz oblasti Drenice izbeglo u Vucitrn i druga okolna mesta.

Sledeca velika ofanziva dogodila se u septembru 1998., na planini Cicavici. Kada su - posle visednevnih borbi - vojska i policija napustile pomenutu oblast, Kadriu je posetio tamosnja albanska sela i otkrio da je izmedju 70 i 90 kuca bilo spaljeno. U Galicu je, kako tvrdi, video 14 leseva civila "ciji su grkljani bili prerezani, a glave smrskane maljevima". Takodje je opisao i zrtve za koje tvrdi da ih je pronasao u ostalim selima.

Kadriu je izjavio da su ofanziva i propratno nasilje doveli do prebacivanja vise od 50,000 stanovnika cicavackih sela u region Resnika.

On je opisao kako je 2. aprila 1999. albansko stanovnistvo iz Vucitrna pobeglo u planine pod kontrolom OVK. Kada je velika grupa izbeglica 2. maja organizovala konvoj i pokusala da se vrati u Vucitrn, iste veceri su je na putu napale srpske snage s teskom artiljerijom i automatskim naoruzanjem. Tom prilikom je ubijeno 109 ljudi (toliki je broj ekshumiranih tela).

Potom su preziveli, medju njima i Kadriu, prebaceni na poljoprivredno dobro u Vucitrnu, odakle su narednog dana samo muskarci bili odvedeni u zatvor u Smrekovnici. Kadriu je u zatvoru proveo 20 dana, da bi najzad bio primoran da potpise izjavu u kojoj je priznao da je clan "siptarskih [pogrdan naziv za Albance] teroristickih bandi".

Posle 20 dana, zatvorenici su bili potrpani u autobuse i deportovani u Albaniju. Na granici su morali predati sva licna dokumenta.

Unakrsno ispitivanje je bilo toliko zestoko da su sudije cesto morale intervenisati i opominjati obe strane. Dok je Milosevic tvrdio da je "sve sto je svedok rekao cista laz", Kadriu je uzvracao da su teze optuzenog puke "bajke" i "proizvod njegove maste".

Na slican nacin, Kadriu je odbacio i Miloseviceve tvrdnje da su na Kosovu bili prisutni mudzahedini i teroristi iz redova al-Kaide. Milosevic je pak, da bi to potvrdio, mahao papirima za koje je napomenuo da su poreklom iz FBI i drugih americkih obavestajnih izvora.

Poreklo tih dokumenata, medjutim, nije razjasnjeno, mozda i zbog toga sto je Milosevic zurio da sto pre okonca unakrsno ispitivanje, kako bi se vratio u zatvorsku jedinicu gde ga je - po prvi put od pocetka samog sudjenja - cekala supruga Mira Markovic.

Njegova zurba bila je tolika da je cak i protestovao zbog sudijske odluke da se saslanje produzi za 15 minuta, kako bi se i "prijateljima suda" omogucilo da ispitaju svedoka.

Milosevic je pocetkom nedelje zahtevao da mu se posredstvom sekretarijata tribunala dostave pisane izjave svedoka, cime je prakticno odustao od vlastitog bojkota dokumenata koje podnosi tuzilastvo.

Kao sto se i ocekivalo, sudije su protekle sedmice odbacile Milosevicev usmeni zahtev da bude pusten na slobodu. Sudsko vece, prema njihovim recima, "nije ubedjeno da bi se optuzeni, ukoliko bi bio pusten, ponovo pojavio pred sudom, kao i da ne bi predstavljao opasnost ni za jednu zrtvu, svedoka, ili bilo koju drugu osobu".

Mirko Klarin je visi urednik IWPR za pitanja tribunala za ratne zlocine i glavni urednik novinske agencije SENSE.

Location: Albania
Kosovo
Macedonia

Source URL: <https://iwpr.net/sr/global-voices/sudska-hronika-slucaj-milosevic-2>